

DOI: <https://doi.org/10.53486/9789975359030.16>
CZU: 336.225.67(478)

TAXPAYER COMPLIANCE PROGRAM: MONITORING RESULTS FOR THE THIRD QUARTER OF 2021

PROGRAMUL DE CONFORMARE AL CONTRIBUABILILOR: REZULTATELE MONITORIZĂRII PENTRU TRIMESTRUL III 2021

PANAINTE Doina, studentă, Specialitatea: FB

Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail autor: panainte.doina@ase.md

Abstract. *Efficient collection of taxes is the foundation of a equitable tax system, in this context, the launch and implementation of the Compliance Program is the solution to increase the level of voluntary compliance of taxpayers and prevent tax evasion.*

In order to perform the main tasks and objectives, the State Tax Service ensures the permanent examination and identifies the segments of the national economy with increased risk of tax non-compliance, applying the simplest and most effective treatments to decline the risks of non-compliance and increase the level of voluntary tax compliance.

Key-words: *Voluntary compliance, taxes, compliance treatments, tax obligations, risk of tax non-compliance, taxpayers*

JEL CLASSIFICATION: H30,H26

INTRODUCERE.

Colectarea eficientă a impozitelor și taxelor reprezintă o piatră de temelie a unui sistem fiscal echitabil, în acest context, lansarea și aplicarea Programului de conformare este soluția sporirii nivelului de conformare voluntară a contribuabililor și prevenirii evaziunilor fiscale.

Este extrem de important ca plătitorul de impozite și taxe să înțeleagă sarcinile fiscale pe care le are, să conștientizeze importanța declarării corecte și achitării integrale a impozitelor și taxelor datorate Bugetului public național pentru ca statul, la rândul său, să poată oferi cetățenilor servicii de calitate.

Pentru această cercetare mi-am propus următoarele obiective:

- Analiza Programului de conformare al contribuabililor pentru anul 2021;
- Determinarea tratamentelor de conformare aplicate față de contribuabilii monitorizați de Serviciul Fiscal de Stat;
- Identificarea măsurilor cu impact semnificativ în creșterea gradului de colectare a obligațiilor fiscale în Republica Moldova.

CONȚINUTUL DE BAZĂ.

Sistemul fiscal al Republicii Moldova reprezintă totalitatea impozitelor și taxelor, a principiilor, formelor și metodelor de stabilire, modificare și anulare a acestora, prevăzute de prezentul cod, precum și totalitatea măsurilor ce asigură achitarea lor.

Obiectivul strategic pentru Serviciul Fiscal de Stat este încurajarea conformării voluntare, care prevede politici de asistență și sprijin la facilitarea conformării, precum și politici de descurajare și detectare a contribuabililor ce intenționat nu se conformează. În acest context, a fost lansat și aplicat *Programul de conformare* pentru a contribui la sporirea nivelului de conformare voluntară a contribuabililor și prevenirea evaziunilor fiscale.

Scopul principal al Programului de conformare este de a identifica și de a răspunde riscurilor de neconformare fiscală din sistemul fiscal printr-o serie de măsuri care vizează principalele cauze ale inconsecvenței comportamentale.

Obiectivul acestui Program este de a obține asigurarea unui nivel optim de respectare voluntară a legislației fiscale, prin aplicarea tratamentelor stabilite de program, informarea societății și contribuabilului referitor la prevederile legislației în vigoare, modul de exercitare a obligațiilor stabilite prin lege și consecințele recurgerii la încălcări de ordin fiscal.

Programul dat prevede 2 tipuri de conformare fiscală:

Conformare fiscală voluntară - Calculare corectă, rapoarte și achitare deplină, la timp la buget a obligației fiscale de către contribuabil în mod benevol:

- Contactarea contribuabilului, expedierea/înmânarea scrisorilor de conformare/chestionarului;
- Organizarea și desfășurarea ședințelor de conformare;
- Efectuarea vizitelor fiscale

Conformare fiscală forțată - Conformare fiscală a contribuabilului ca urmare a aplicării de către autoritățile competente a măsurilor legale de constrângere.

- Controale fiscale
- Posturi fiscale

Cele mai întâlnite motive de neconformare a contribuabililor sunt:

- Nefamiliarizarea cu legislația în vigoare;
- Nivelul scăzut al educației fiscale;
- Lipsa unei concurențe loiale;
- Mediul social;
- Evaziunea fiscală în scopul îmbogățirii personale

Tabelul 1. Rezultatele controalelor fiscale efectuate de catre SFS in perioada Tr. I-III

	30.09.2020	30.09.2021	Devieri +/-
Numărul controalelor fiscale efectuate total (unități)	30 785	26 441	- 4 344
Numărul controalelor în cadrul cărora au fost stabilite încălcări (unități)	19 466	14 697	- 4 769
Ponderele încălcărilor stabilite din numărul total de controale efectuate (%)	63%	56%	-7%
Suma total calculată a impozitelor, taxelor, majorărilor de întârziere ș.a. (mii lei)	306 585	835 259	+ 528 674
Suma total calculată a sancțiunilor fiscale (mii lei)	134 013	261 138	+ 127 125

Sursa: Elaborat de autor, în baza datelor statistice privind rezultatele controalelor fiscale efectuate de către SFS în 9 luni 2020-2021, disponibil: <https://sfs.md/ro/catalogul-datelor-deschise/viii-control-fiscal>

În tabelul 1 sunt ilustrate rezultatele controalelor fiscale efectuate de Serviciul Fiscal de Stat în perioada trimestrului I-III în anii 2020-2021. Din tabel observăm că s-a micșorat numărul controalelor fiscale efectuate în anul 2021 cu 4 344 de unități, și numărul controalelor în cadrul cărora au fost

stabilite încălcări cu 4 769 unități față de anul precedent. La fel au scăzut și ponderea încălcărilor stabilite din numărul total de controale efectuate, de la 63% la 56%. Totodată a crescut suma total calculată a impozitelor, taxelor și majorărilor de întârziere cu 528 674 mii lei în anul 2021 față de aceeași perioadă în anul 2020. Aceste rezultate denotă că a crescut gradul de conformare a contribuabililor, astfel aceștia îndeplinesc în mod voluntar și execută la timp, în volum deplin obligațiile fiscale.

În scopul majorării nivelului de conformare a contribuabililor la declararea și plata obligațiilor fiscale în baza analizei riscurilor de neconformare, au fost stabilite pentru anul 2021 următoarele segmente ale economiei naționale prioritare pentru monitorizare și anume:

- Comerț cu amănuntul și cu ridicata;
- Servicii de înfrumusețare/îngrijire și sănătate;
- Comerțul electronic;
- Servicii imobiliare;
- Industria extractivă;
- Fabricarea mobilei;
- Transport, întreținerea și repararea autovehiculelor;
- Agricultură;

În lista contribuabililor monitorizați prin prisma Programului de conformare au fost incluși contribuabili în activitatea cărora au fost identificate riscuri de neconformare fiscală. Astfel, față de contribuabilii incluși în lista aprobată au fost aplicate tratamente de conformare voluntară, prevăzute în Programul de conformare care s-au manifestat prin:

- **Scrisori de conformare** – expedierea/înmânarea a 3 600 *scrisori de conformare*;
- **Ședințe de conformare** – organizarea și desfășurarea ședințelor de conformare cu participarea a 332 *persoane cu funcții de răspundere ale contribuabililor*;
- **Vizite fiscale** – efectuarea a 2 529 *vizite fiscale*, care au avut drept scop explicarea legislației fiscale, cu caracter consultativ, și/sau stabilirea unor date de ordin general despre activitatea contribuabililor

Tabelul 2. Obligațiile fiscale calculate la BPN pe domenii de activitate

Domeniile de activitate	Obligațiile fiscale calculate la BPN			
	30.09.2020 (mii lei)	30.09.2021 (mii lei)	Devieri +/- (mii lei)	%
Agricultura	-	-	-	-
Comerț cu amănuntul și cu ridicata	529 049,04	613 445,40	84 396,36	16%
Comerț electronic	4 380,36	6 571,40	2 191,04	50%
Fabricarea mobilei	30 948,96	46 286,77	15 337,81	50%
Industria extractivă	2 300,82	2 406,98	106,16	5%
Servicii de înfrumusețare/îngrijire și sănătate	15 390,87	25 247,99	9 857,13	64%
Servicii imobiliare	14 823,11	15 713,44	890,33	6%
Transport, întreținerea și repararea autovehiculelor	-	-	-	-
TOTAL	596 893,16	709 672,00	112 778,83	19%

Sursa: Preluat de autor din Raportul cu privire la rezultatele monitorizării contribuabililor prin prisma Programului de conformare a contribuabililor pentru trimestrul III 2021, disponibil: <https://sfs.md/ro/pagina/rapoarte-anuale>

Obligațiile fiscale calculate la BPN de către contribuabilii monitorizați, înregistrează o creștere cu **112 778,83 mii lei** mai mult comparativ cu perioada similară a anului precedent – sau o **majorare cu 19%**.

Tabelul 3. Obligațiile fiscale achitate la BPN pe domenii de activitate

Domeniile de activitate	Obligațiile fiscale achitate la BPN			
	30.09.2020 (mii lei)	30.09.2021 (mii lei)	Devieri +/- (mii lei)	%
Agricultura	-	-	-	-
Comerț cu amănuntul și cu ridicata	494 115,71	603 705,01	109 589,30	22%
Comerț electronic	4 078,69	6 137,76	2 059,06	50%
Fabricarea mobilei	28 013,54	48 519,11	20 505,57	73%
Industria extractivă	1 982,59	2 921,48	938,89	47%
Servicii de înfrumusețare/îngrijire și sănătate	14 456,36	25 505,26	11 048,90	76%
Servicii imobiliare	13 510,61	18 789,74	5 279,13	39%
Transport, întreținerea și repararea autovehiculelor	-	-	-	-
TOTAL	556 157,51	705 578,36	149 420,85	27%

Sursa: Preluat de autor din Raportul cu privire la rezultatele monitorizării contribuabililor prin prisma Programului de conformare a contribuabililor pentru trimestrul III 2021, disponibil: <https://sfs.md/ro/pagina/rapoarte-anuale>

Obligațiile fiscale achitate la BPN de către contribuabilii monitorizați, înregistrează o creștere cu **149 420,85 mii lei** mai mult comparativ cu perioada similară a anului precedent – **majorare cu 27%**. Cea mai mare sumă achitată la BPN la perioada 30.09.2021 a fost înregistrată în domeniul de comerț cu amănuntul și cu ridicat, de 603 705,01 mii lei, fiind în creștere cu 109 589,30 mii lei față de perioada similară a anului precedent. Totodată, o majorare considerabilă se înregistrează în domeniul fabricării mobilei (73%) și în serviciile de înfrumusețare/îngrijire și sănătate (76%) față de anul precedent.

CONCLUZII/RECOMANDĂRI.

Considerăm că pentru creșterea nivelului de conformare al contribuabililor și îndeplinirea obligațiilor fiscale la timp al acestora ar trebui luate următoarele măsuri:

- Monitorizarea lunară, trimestrială și a anuală a indicatorilor care măsoară acest grad de conformare voluntară pe categorii de contribuabili și pe tipuri de impozite și taxe aferente Bugetului public național;
- Selectarea contribuabililor care nu se conformează, în vederea oferirii posibilității de eșalonare la plată a impozitelor fiscale;
- Crearea unor ghiduri fiscale pe categorii de activități, care să cuprindă informații complete despre modul de înființare, categoriile de impozite percepute, termenele de plată, precum și modalitățile de efectuare a plăților.

În concluzie, Conformarea voluntară este cel mai eficient și ușor mod prin care pot fi colectate veniturile bugetare, fiind un proces prin care contribuabilii voluntari își declară și achită totalmente la timp la Bugetul public național obligațiile fiscale.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. Codul Fiscal al Republicii Moldova, disponibil: <http://demo.weblex.md>
2. Programul de conformare a contribuabililor pentru anul 2021, disponibil: <https://sfs.md/ro/pagina/planuri-si-programe>
3. Baza datelor statistice privind rezultatele controalelor fiscale efectuate de către SFS în 9 luni 2020-2021, disponibil: <https://sfs.md/ro/catalogul-datelor-deschise/viii-control-fiscal>
4. Raportul cu privire la rezultatele monitorizării contribuabililor prin prisma Programului de conformare a contribuabililor pentru trimestrul III 2021, disponibil: <https://sfs.md/ro/pagina/rapoarte-anuale>

Coordonator științific: BERGHE Nadejda, lect.univ., dr.
Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail: berghe.nadejda@ase.md